

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Titvlvs V. De conditionibus appositis in desponsatione, vel in aliis contractibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

quo mora fuit his, validum sit, absolute prius matrimonium nullum fuisse; tamen invalidum hoc non est, ut novo constet. postmodum consensu indigeat, si

T I T V L V S V.

DE CONDITIONIBUS APPOSITIS IN
DESPONSATIONE, VEL IN ALIIS CON-
TRACTIBUS.

§. I.

Quid sit conditio, & quotuplex;
quid modus, causa, & demonstratio, qua
matrimonio aliisque contractibus
apponuntur?

Conditio proprie dicta, prout hic ac-
cipitur, est dispositio, sive actus,
vel contractus suspensio in futurum tem-
pus, & eventum incertum (& hinc con-
ditio de presenti, aut praeterito, non fa-
cit proprie conditionatum contractum)
quae communiter explicatur, per particu-
lam Si, ut consentio in tuas nuptias, si
pater tuus consenserit. Modus est quali-
tas adjecta dispositioni, sive adjectio
oneris, ad quod obligare volumus con-
trahentem, & communiter explicatur
per particulam Ut, duco te v. g. ut ho-
norem & divitias acquiram; causa di-
citur, quando denotatur causa, propter
quam contrahitur, & explicatur per di-
ctionem Quia, contraho tecum, quia
dives es, quia pulchra es, &c. Demon-
stratio denique fit, quando exprimitur
illa qualitas, quae determinat hanc per-
sonam, duco te, quae libera es, quae vir-
go es, &c. conditiones aliae sunt genera-

les, quae cuilibet contractui insunt;
etiam si non exprimantur, si vixerimus
v. g. aliae sunt speciales, & quidem aliae
intrinsecae tali contractui, necessario sci-
licet ad illum contractum requisitae, ut,
duco te, si non sis sanguine mihi iun-
cta, &c. aliae extrinsecae, sine quibus
contractus talis esse potest, ut duco te,
si dives es; & harum iterum aliae neces-
sario eventurae, ut duco te, si cras sol-
oriatur; aliae contingentes & possibiles,
duco te, si pater tuus consentiat; aliae
impossibiles, duco te, si aureum mon-
tem in dotem dederis, aliae honestae;
aliae turpes; aliae indifferentes, & inter
turpes aliae contra substantiam matrimo-
nii, contra triplex scilicet bonum matri-
monii; fidei scilicet, daco te, si adul-
terandam te exponas; generationis, du-
co te, si generationem proles impeditis;
& indissolubilitatis denique, duco
te, si iterum discedere velis, quando
te pulchriorem reperero, &c. aliae vero
turpes quidem sunt, non tamen contra
substantiam matrimonii, ut ducam te,
si fornicata mecum fueris, &c.

Compend. Pirking.

§. II.

An conditio contractui matrimoniali apposta illum vitiet, vel suspendat?

SI matrimonium contrahatur sub conditione improprie dicta, ad praesens tempus, aut praeteritum relata, nec suspenditur, nec vitatur contractus talis, sed matrimonium statim subsistit, aut non subsistit, pro ratione conditionis praesentis, vel praeteritae, §. *Conditiones. Insti. de V. O.* dependet enim talis contractus a conditione tali, quae si existit, vel exiit, contractum valere facit; si vero non existit, vel non exiit, facit eum non valere. Quod si autem matrimonium contrahatur sub conditione de futuro, possibili, honesta, & contingente, ut cum dico, duco te, si pater tuus consenserit, suspenditur ad eventum usque conditionis talis, tale matrimonium, juxta naturam conditionis talis appositae, prout probatur etiam ex *c. De illis 3. h. t.* & melius ex *Super eo 5. eodem.*

§. III.

An conditio de futuro necessaria, vel impossibilis, adjecta matrimonio, illud vitiet, vel suspendat?

SI matrimonium contrahatur sub conditione de futuro necessario eveniente, ut contraho tecum, si cras sol oriatur, non suspenditur, nec vitatur per conditionem adjectam, sed statim validum est tale matrimonium, perinde, ac si nulla conditio adjecta fuisset, & abso-

lute fuisset contractum (quia qui sub conditione stipulatur, quae omnino certitudo est, putè videtur stipulatus, *L. Si pupillus 9. §. 1. ff. de verborum significati.*) nisi contrahentes putarent conditionem talem adjectam contingentem tantum esse, vel si adderent talem clausulam definiendum tempus, quo contractus celebrandus esset.

Si vero contrahatur matrimonium sub conditione impossibili, vel eorum de futuro, & hoc non repugnet sollicitudini, aut bonis matrimonii, habetur conditio talis pro non adjecta, ita ut matrimonium taliter contractum statim valeat; non valet autem matrimonium, sed ipso jure irritum est, si conditio turpis ab initio adjecta repugnet sollicitudini, sive bonis matrimonii, fidei scilicet, generationi, aut indissolubilitati, prout statuitur in *c. Si conditiones 7. h. t.* licet enim in priore casu nihil in pacto obligatur, quod substantiali obligatur, in matrimonio essentialiter includitur, repugnat, ratione cujus nullum esset matrimonium, ita in posteriore casu in pacto deducitur tale quid, quod sollicitudini matrimonii repugnat, & cum pro consistere non potest consensus matrimonialis, si tamen in tale pacto utraque contrahens consentiat; quod si enim unus pacto tali expressè vel tacite non consentiat, sed contradicit, videndum esset matrimonium, cum eo habet quod aliter non consenserit, cessatque à pacto tali recessum. Quod autem conditio turpis, aut impossibilis, sub qua matrimonium contrahitur, si non repugnet bonis matrimonii, pro non adjecta habetur, & nihil vitiet contractum, in se

vorem matrimonii specialiter constitu-
tum est, argu. 5. *Impossibilis. Instit. De ha-
red. instrum. junctā. Glossa V. impossi-
bilis.* Si tamen contrahentes sciant ad-
jectam conditionem impossibilem, aut
irremediabilem esse, & jus tales conditiones pro
non adjectis in contractu matrimoniali
habere, vel saltem dubium sit de tali
scientia, cum ut sic Ecclesia presumat,
joco tantum conditionem talem adje-
ctam fuisse; quæ tamen presumpcio lo-
cum non habet, si de alia contrahen-
tium mente constet, quo in casu ex de-
fectu consensûs nullum erit sub conditio-
ne tali turpi, vel impossibili contractum
matrimonium, quamvis conditio illa
turpis non sit contra substantiam matri-
monij.

§. IV.

*Proponuntur, & resolvuntur alie
nonnullæ quæstiones circa sponsalia,
vel matrimonia sub conditione
contracta.*

Quæritur primò, an contractum de
presenti sub conditione contingen-
te, ac honesta matrimonium novo con-
sensu indigeat, ut validum sit, post con-
ditionis eventum. Respondetur proba-
bile esse, quod non indigeat, modò
contrahentes in eadem prima voluntate
permaneant, cum etiam alij contractus
sub conditione honesta contingente de
futuro contracti validi sint, post even-
tum conditionis, absque novo contra-
hentium consensu, prout passim Cano-
nista docent, & patet ex *L. Potior. II.*
ff. Qui potior in pig.

Quæritur secundò, utrum post Tri-

dentinum non tantum contractui matri-
moniali de presenti, sub conditione ta-
men pendente, Parochus & testes adesse
debeant, sed etiam impletioni conditio-
nis? Respondetur; Probabiliter affir-
mant aliqui, probabilius tamen videtur,
quod non absolute impletioni tali adesse
debeant, sed per contrahentes de ea im-
pleta certiores fieri; neque enim aliàs de-
eo absolute contracto in foro externo tes-
tari possunt; tutius tamen est ad multa
incommoda cavenda, ut in casu talis
conditionati matrimonij, quod raro con-
cedendum est, novus consensus coram
Parocho & testibus à contrahentibus,
post conditionem impletam, adhibea-
tur.

Quæritur tertio, de obligatione eor-
um, qui de jure quidem impediti, spon-
salia tamen de futuro, sive matrimo-
nium, contrahunt sub conditione dispen-
sationis Papalis. Respondetur primò,
non tantum licita per se esse sponsalia talia
de futuro sub dicta conditione, sed in-
ducere ea etiam obligationem, ut even-
tum conditionis expectent, qui taliter
contraxerunt, cum adjecta hæc condi-
tio sit honesta. Respondetur secundò,
probabile etiam esse, quod contractum
matrimonium sub tali conditione inter-
impeditos, impedimento Ecclesiastico,
absque novo consensu post purificatam
conditionem, in absolutum matrimo-
nium transeat, ut ex 11. quæsto hujus §.
patet; & quod tutius sit post impetra-
tam dispensationem coram Parocho &
testibus novum consensum ponere, pro-
ut probabilius esse etiam Layman fa-
tetur.

Quæritur quarto, quæ sponsalia valida
sint,

sint, & servanda, si quis cum duabus sub conditione honesta, & contingente contrahat. Respondetur, si sponsalia de futuro cum duabus contracta dicto modo fuerint, priora valida erunt, etiam si posteriorum conditio prius purificetur, quia taliter contrahens nec licite, nec valide potuit posteriora sponsalia contrahere, ad conditionis eventum expectandum per priora sponsalia obligatus, nisi illa prorsus dissoluta fuissent. Si vero matrimonium de presenti, sub conditione tamen honesta & contingente cum duabus contraxit, illud validum erit, cujus conditio prius impletur, modo contrahens consensum in alterum matrimonium, ante eventum ullius conditionis, non revocaverit, quamvis enim licite non agat, taliter cum duabus sub conditione tali successive contrahendo, valide tamen hunc contrahere, negari non potest, & quia consensus absolutus praevalet consensui conditionato, per eventum autem conditionis factus fuit consensus absolutus, consequenter hic praevalet consensui sub conditione, quae nondum evenit, adhuc pendenti. Quod si tamen simul impleatur utraque conditio, neutrum matrimonium valet, cum in tali casu consensus non adsit in determinatam personam, sed tam in illam, quam in hanc feratur. Haec tamen omnia vitari facile possunt per assistentiam prudentis Parochi, tales condiciones in contractu matrimonii non permittentis.

§. V.

An causa, demonstratio, vel alius adiectus contractui matrimonii ipsum vitiet, vel suspendat?

Respondetur, si causa, vel demonstratio adiciatur tali contractui matrimoniali, sive turpis illa, sive honesta sit, sive repugnet substantiae matrimonii, sive non, sive vera, sive falsa sit, per se nunquam suspendit, aut vitiat matrimonium, sed semper habetur per se adiecta, & matrimonium valet, neque enim per adjectionem talis cause, vel demonstrationis tollitur consensus necessarius ad contrahendum matrimonium, cum ea non se habeat per modum obiecti (quo in casu esset error personae) sed tantum declarat, quam opinionem habeat de persona, cum qua contrahitur. Modus vero adiectus contractui matrimoniali non vitiat quidem, nec suspendit illum, nisi sit contrarius substantiae, et bonis matrimonii, cum per talem modum adjectionem obligatus quidem contrahens ad modum illum perhibendum, non tamen contractum suspensum vel si turpis ille sit, aut impossibile pro non adiecto habeatur, sed per se, quod aliis modis habeatur, aliis est conditio, de qua loquendum erit, prout de conditionibus dictum est.

§. VI.

De conditionibus adiectis in aliis contractibus.

Variis sunt conditiones, quae hinc inde contractibus adjungi possunt, & i

veræ conditiones de futuro sint, sapè usque ad eventum conditionis contraham firmitatem suspendunt. De quibus hinc inde in variis titulis agitur. Illud hic advertendum adhuc ex c. Verum 4. h. t. sæpius conditionem poni in jure pro modo, prout in *relatoc.* fit, ubi dicitur, si Ecclesiæ aliquid donetur sub conditione (id est certum modum addendo, quem

donans observari vult ab Ecclesia) revocari non posse donationem talem (ob favorem Ecclesiæ, aut piæ causæ, cui donatio cum tali modo adjecto facta fuit) si postmodum conditio (modus scilicet) non impleatur, nisi expressè cautum sit de revocanda donatione, si modus non impleatur.

TITVLVS VI.

QUI CLERICI, VEL VOVENTES MATRIMONIUM CONTRAHERE POSSUNT:

§. I.

Utrum Ordo sacer dirimat matrimonium, & quo jure?

Dirimi matrimonium per ordinem sacrum, Subdiaconatus, Diaconatus & Presbyteratus ex *Trident. sess. 24. De sacro matrim. can. 9. & ex c. 1. h. t.* patet, ita ut nullus horum validè matrimonium contrahat, (nisi per illatam vim, aut gravem metum, vel ante pubertatis annos, vel aliter invalidè ordinatus fuisset) & consequenter liberi eorum sint illegitimi, & irregulares, quia condecet, ut ait Pontifex, DEI Sacerdotes, nec non Levitas continentes esse, ob reverentiam etiam ministeriorum, & officiorum illis commissorum: quæ tamen constitutio extendenda non est ad minores ordines inferiores Subdiaconatu, quibus initiati validè (cæteris paribus) matri-

monium contrahere possunt, cum illis nullum votum ad continentiam obligans annexum sit ex constitutione Ecclesiæ.

Multò autem probabilius est, quòd impedimentum hoc dirimens ordinis sacri, non ex jure naturali, vel Divino, sed solo Ecclesiastico proveniat, cum Græcis Sacerdotibus usus matrimonii, ante susceptum Presbyteratum contracti, non tollatur per ordinem sacrum susceptum; neque ulliò jus Divinum hoc prohibens habeatur; & matrimonium etiam contractum ante susceptos sacros Ordines, nondum tamen consummatum, non dissolvatur per Ordinum talium susceptionem, juxta *Extravag. Antiqua. inter Extravag. Ioan. 22. De voto.*

